

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
DVADESETA POSEBNA SEDNICA
U JEDANAESTOM SAZIVU
28. januar 2019. godine

(Sednica je počela u 13.20 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDNIK: Poštovani narodni poslanici, poštovani članovi Vlade, poštovani gradonačelnice Beograda, vaše ekselencije, poštovane dame i gospodo, otvaram Dvadesetu posebnu sednicu Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu.

Ovu posebnu sednicu sazvala sam da bi se Narodnoj skupštini obratio predsednik Republike Slovenije, Njegova ekselencija gospodin Borut Pahor.

Čast mi je da u ime Narodne skupštine i u svoje ime pozdravim Njegovu ekselenciju gospodina Boruta Pahora.

Pored njega, pozdravljam i ostale uvažene članove delegacije Republike Slovenije, članove Vlade Republike Srbije, kao i predstavnike diplomatskog kora u Republici Srbiji koji prisustvuju današnjoj posebnoj sednici.

Sada molim predsednika Republike Slovenije, Njegovu ekselenciju gospodina Boruta Pahora, da nam se obrati.

Izvolite, predsedniče.

BORUT PAHOR: Poštovana gospođo predsednice, poštovani poslanici Narodne skupštine Republike Srbije, ekselencije, dragi prijatelji, pre deset godina, 2009. godine, nakon dugog vremena pogoršanih odnosa između Slovenije i Srbije, bio sam, kao prvi slovenački predsednik Vlade, u zvaničnoj poseti u Beogradu, u Srbiji i tada su me primili predsednik Vlade Mirko Cvetković i predsednik države Boris Tadić. Tom posetom i razgovorima 2009. godine otvorili smo novo poglavlje u odnosima između dveju država i dva naroda. Iako je pre toga i posle toga te naše odnose opterećivao različit odnos prema kosovskom pitanju, od tad nadalje sve druge izazove uspeli smo da okrenemo u korist naših interesa.

Pre pet godina, 2014. godine, kao prvi predsednik Republike Slovenije, zvanično sam posetio Srbiju. Moj tadašnji domaćin bio je predsednik Tomislav Nikolić, a primio me je i predsednik tadašnje Vlade Aleksandar Vučić.

Svestrana saradnja između dva naroda i dveju država tada, pre pet godina, bila je u punom zamahu. Slovenija je baš tih dana nesebično pomagala Srbiju, koju su pogodile velike poplave. Bila je to tada ilustracija iskrenog prijateljstva između Slovenaca i Srba, između dveju država, Republike Slovenije i Republike Srbije.

Naravno, u tih deset godina bile su brojne posete vaših predsednika Vlade i države Slovenije. U zaista lepom sećanju ostala mi je poslednja poseta predsednika Nikolića, sa kojim smo zajedno otvorili „Klupu mira i prijateljstva“ u parku Tivoli u Ljubljani i otvorili smo Spomenik Mihajlu Pupinu na Bledu.

Sa vašim predsednikom bili smo pre dva dana, dakle u subotu, počasni pokrovitelji svečane večernje molitve u pravoslavnoj crkvi u Mariboru i svečane akademije u Slovenačkom narodnom pozorištu povodom osamsto godina samostalnosti Srpske pravoslavne crkve i šeststo godina rođenja celjske grofice Katarine Branković, koja je bila prva pravoslavka u Sloveniji.

Dragi prijatelji, Slovenija i Srbija u tom periodu, od normalizovanja diplomatskih odnosa, ne samo da su uredile bilateralna pitanja već su se pobrinule za rascvat privredne saradnje, kulturne razmene i, što se meni čini najvažnijim da ovde kažem pred predstavnicima srpskog naroda, mi smo se pobrinuli zaista za povezivanje, učvršćivanje ljudskih simpatija i naklonosti između dva naroda i država.

Poštovana gospođo predsednice, visoki skupe, Slovenija je od samog početka uređivanja bilateralnih pitanja aktivno zagovarala i podsticala približavanje ulazak Srbije u Evropsku uniju. Sve to vreme, tada i danas, ocenjujemo da bi ulazak Srbije u EU bio u obostranom interesu i Srbije i EU i da bi to mnogo pridonelo političkoj i privrednoj stabilnosti ovog dela Evrope.

Poverenje i prijateljstvo tih godina se razvilo do te mere da zajedno učestvujemo, na nivou predsednika država, u okviru Procesu Brdo–Brioni, a na nivou predsednika vlada u Berlinskom procesu, koji predstavlja ekonomski okvir Procesu Brdo–Brioni, ali učestvuju i najvažnije evropske države kao što su Nemačka, Britanija, Francuska. Taj proces Brdo–Brioni, iako nije formalan, ali je na najvišem nivou između predstavnika država u regionu, ima više karakteristika. Sledeći sastanak na vrhu biće početkom maja u Tirani. Kao prvo, taj proces čuva, jača elementarno lično poverenje među vođama i izražava političku volju za elementarno poverenje i saradnju između naroda i država učesnica.

Kao što sam već rekao, taj proces je osnova za Berlinski proces, koji je posvećen u prvom redu ekonomskoj saradnji i taj proces direktno uključuje i najvažnije evropske države. Treće, u tom procesu učestvuju visoki predstavnici trećih država i EU i predstavlja priliku za periodičnu razmenu ocena o evropskom procesu širenja. To je neki pokusni kamen, lakmus papir, gde možemo da osetimo i ocenimo atmosferu u regiji.

Gospođo predsednice, da li smem da zahvalim ovde i Srbiji i srpskom predsedniku što učestvuje u ovom procesu?

Poštovani prijatelji, već na sastanku na vrhu ovog procesa Brdo–Brioni u Sarajevu 2016. godine ocenio sam da bi moglo da se desi da će se Evropska unija sledećih godina više baviti sama sobom nego širenjem. Ali, u suštini, ne bavi se toliko ni sama sobom, koliko bih ja to želeo, već se države članice EU mnogo više bave sobom, a manje se bave zajedničkom EU. To sasvim sigurno stvara takve prilike da i u sledećim godinama, prema mojoj oceni, ne možemo da očekujemo neku veliku ili natprosečnu političku volju za proširenje Evropske unije.

Zbog toga sam na tom susretu u Sarajevu ali i na svim susretima od tada ponovio ono što želim, gospođo predsednice, ovde da posebno naglasim pred srpskim parlamentom. Upravo zbog toga, moji dragi srpski prijatelji, upravo zbog toga, jer bi moglo doći do usporavanja dinamike pregovora država Zapadnog Balkana sa Evropskom komisijom o članstvu, toliko je važno da svi narodi, sve države u ovom regionu, ali i one koje su na njenom rubu, sarađuju bezuslovno, da rešavamo sva otvorena pitanja, da održavamo i jačamo poverenje među nama i međusobno poštovanje, bez obzira na to što među nama postoje tolike razlike, odnosno upravo zbog toga jer one postoje.

Naša politička uloga i naša odgovornost su nenadoknadive. Umesto nas to ne može da uradi niko drugi, pa čak i ako je svetska velesila, a mi sa svojim znanjem, sa svojim iskustvima, gorkim iskustvima ali sa vrlo plemenitim, sa svojom odgovornošću prema svim našim ljudima, našoj deci, svoj našoj deci možemo da uradimo odlučujuće korake za to da strpljivo tražimo korisna i održiva rešenja da se sačuva mir u regionu.

Zapadni Balkan, kao i međunarodna zajednica, nalazi se na nekom raskršću, a stvari otežavaju manja predvidljivost i povećani bezbednosni rizici u međunarodnoj zajednici, ali unatoč tome ili upravo zbog toga mi moramo da uradimo sve za mirno rešavanje svih konflikata. Nema istorijske nužnosti, kao što neki kažu, da Zapadni Balkan u zamršenim situacijama uvek uđe u neki konflikt. Može da uđe, ali to nije nužno. Ali, ako bi se protiv naše volje to dogodilo, da se ponovo taj deo Evrope uplete u neki konflikt, moramo svi da znamo da bi to bila potpuna bura, *perfect storm*, a to ne želi niko od nas. Svi mi sebi, našim ljudima, našoj deci želimo mirnu i sigurnu budućnost.

Poštovana gospođo predsednice, visoki skupe, naravno, Slovenija podržava Srbiju na putu u Evropsku uniju. Bez obzira na moju ocenu o usporavanju dinamike proširenja, Slovenija će uvek upozoravati na značaj uključivanja Srbije u EU. Srbiji želim veliki uspeh na tom putu. Može očekivati da ima u Sloveniji i prijatelja i saveznika.

Iz slovenačkog iskustva, ali i iz ličnog iskustva, znam da na tom putu mnogo zavisi od nacionalnog, domaćeg društvenog konsenzusa kako se brzo i

uspešno domaće zakonodavstvo prilagođava evropskom pravnom poretku, a mnogo puta je teško ubediti domaću javnost da se mora nešto uraditi iako nema možda odmah nagrade što se tiče brzine pregovora.

Pre toga sam podsetio predsednicu da sam ja vodio slovenački parlament kada se Slovenija u finalnoj fazi uključivala u EU.

Dragi prijatelji, Slovenija razume pravo Srbije da suvereno izabere svoju bezbednosnu politiku. U tom smislu, mi poštujemo da je vaš prioritet saradnja sa Ruskom Federacijom, ali je jasno da će brže doći do završetka pregovora Srbije sa EU ako će biti dobro uređeni odnosi između EU i Brisela, odnosno Ruske Federacije.

Dozvolite mi da kažem, kao vaš prijatelj, da Slovenija podržava sva nastojanja zvaničnog Beograda i Prištine da zaključuju sporazume koji uređuju međusobne odnose, ali da obe strane moraju da poštuju ovakve potpisane sporazume. Što se tiče nekih zamisli za uređenje najosetljivijih bilateralnih pitanja, Slovenija naglašava elementarni uslov – pregovori moraju da teku mirnim putem, bez pretnji ili upotrebe sile, a rezultat mora da bude mirna primena dogovora, bez kolateralnih bezbednosnih posledica u regionu. Mnogi državni me pitaju da li je to moguće. Ja mislim da jeste ako imamo dovoljno mudrosti, znanja i, naravno, ako jednostavno imamo ogromnu sklonost mirnom rešavanju sporova.

Slovenici i Srbi se uzajamno poštuju i imaju jednu naklonost jedni prema drugima. Slovenija i Srbija su prijateljske države, produbljuju, razvijaju svestrane odnose. Slovenija i Srbija jedna drugoj pomažu i pružaju podršku. Obe države vide u Evropskoj uniji prostor pomirenja, mira, bezbednosti i blagostanja. Slovenija i Srbija imaju različite bezbednosne politike, ali tu razliku uzajamno poštuju i smatraju da ta razlika ne smeta razvoju svih drugih mogućnosti. I jedna i druga, i Slovenija i Srbija, osećaju obavezu da uredi sva bilateralna i multilateralna pitanja država u jugoistočnoj Evropi. Naravno, što se tiče nekih pitanja, imamo različita stanovišta, ali ti pogledi nisu nepremostivi, nisu toliko različiti da bi zaista smetali ili ometali razvoj odličnih političkih i privrednih odnosa.

Dragi srpski prijatelji, bila mi je danas velika čast što sam mogao da vam se obratim sa ovog mesta. Nastojaću da Slovenici i Srbi ojačaju svoj odnos, naklonost. Učiniću ono što je u mojoj moći da Srbija i Slovenija uzorno, svestrano saraduju u korist njihovih naroda, državljanke, državljana, cele regije, Evrope, evropskog i svetskog mira i blagostanja. Hvala za vašu pažnju i čast koju ste mi ukazali. Neka živi slovenačko-srpsko prijateljstvo.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem predsedniku Republike Slovenije gospodinu Borutu Pahoru na njegovom obraćanju.

Zaključujem Dvadesetu posebnu sednicu Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu. Hvala.

(Sednica je završena u 13.40 časova.)